

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS REALITZADES PER L'OBSERVATORI DE LA IGUALTAT CURS 2018-19

Les accions dutes a terme per l'Observatori de la Igualtat de la URV al llarg del curs 2018-19 s'han desenvolupat seguint el eixos i les mesures previstes en el II Pla d'Igualtat, el qual està prorrogat fins a l'aprovació del següent Pla. Les actuacions es poden agrupar en els tres grans àmbits d'activitat universitària: recerca i difusió, docència i transferència, complint així amb les tres missions assumides per la Universitat. També s'han desenvolupat diverses accions que queden emmarcades en un quart àmbit, el d'organització i funcionament intern de l'Observatori de la Igualtat. Cal destacar que al llarg d'aquest curs s'ha dut a terme l'avaluació del II Pla d'Igualtat i s'ha iniciat la redacció del III Pla d'Igualtat.

DIFUSIÓ I TRANSFERÈNCIA

Per primera vegada, el dia 26 de novembre de 2018, va tenir lloc la **I Cimera de Rectores de les Universitats Espanyoles** per tal de posar en comú la situació actual de les universitats públiques espanyoles en matèria d'igualtat i establir un full de ruta que permeti abordar la reducció dels desequilibris i desigualtats de gènere i la potenciació de la igualtat d'oportunitats i de tracte de dones i homes des de l'àmbit de l'Educació Superior. La rectora va presentar la feina feta a la URV des de que al 2005 es va dur a terme el primer diagnòstic sobre les desigualtats per raó de gènere i al 2007 es va aprovar el I Pla d'Igualtat. Com a fruit d'aquesta cimera es va redactar la Declaració de Castelló que podeu consultar aquí:

https://www.uv.es/ruigeu2/Declaracio_Cimera_Rectoras.pdf

Amb l'objectiu de fer visible l'aportació de les dones en diferents disciplines des de l'Observatori de la Igualtat editem anualment un calendari. Aquest 2019 s'ha dedicat a "Dones i infermeria" fent visibles així a 12 dones rellevants en el món de la Infermeria. Cal destacar la col·laboració de Josep Barceló Prats, Isabel Font Jiménez, María Jiménez Herrera, Maria Antònia Martorell Poveda, Maria del Roser Ricomà Muntané i Carme Vives en la redacció i recerca dels textos.

També hem de destacar la participació com a patrocinadors de les institucions següents: Departament de Polítiques d'Igualtat i Oficina Europe Direct de l'Ajuntament de Tarragona, el Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Tarragona i el Centre d'Atenció Primària Murallès Salut. El calendari es pot consultar a la pàgina web de

l'Observatori de la Igualtat :
<http://www.urv.cat/media/upload/arxius/igualtat/Calendari/Calendari2019>

L'**exposició** "Dones i Arquitectura", editada per l'Observatori de la Igualtat, ha estat cedida al CRAI del Campus Bellissens, del 4 fins al 15 de febrer.

L'**exposició** "Pioneres de la Ciència" ha estat cedida del 5 al 15 de febrer de 2019 al CRAI de Vilaseca. Aquesta exposició també ha estat cedida al CRAI de Medicina del dia 16 de febrer al dia 16 de març. Amb aquestes accions es dona compliment a la **mesura 4.5** del II Pla d'Igualtat.

Amb l'objectiu de cobrir diverses necessitats informatives relacionades amb la ciència i la temàtica de gènere, hem continuat publicant el **butlletí digital** de l'Observatori de la Igualtat, on es poden trobar convocatòries d'articles i comunicacions d'activitats formatives i recursos en línia, etc. El butlletí es pot trobar a la pàgina web de l'Observatori de la Igualtat i les persones interessades es poden donar d'alta al següent enllaç: <http://goo.gl/forms/rYk7MPHFw7>.

A partir de l'impuls i treball conjunt de les Unitats d'Igualtat de les universitats de la Xarxa Vives organitzades en el Grup de Treball de Polítiques d'Igualtat, la Xarxa Vives ha publicat una col·lecció d'11 **Guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere**. Les publicacions estan adreçades al professorat i ofereixen recursos per a eliminar la ceguesa al gènere en la docència, la recerca i la gestió universitàries. Les guies estan disponibles a <https://www.vives.org/coleccio/guies-per-a-una-docencia-universitaria-amb-perspectiva-de-genere/>

L'objectiu de la col·lecció és oferir recursos que permeten al professorat universitari prestar atenció a les dinàmiques de gènere que tenen lloc en l'entorn d'aprenentatge i adoptar mesures

que assegurin que s'atén a la diversitat d'estudiants. L'alumnat podrà així disposar de noves eines per identificar els estereotips, normes i rols socials de gènere, desenvolupar el seu esperit crític i adquirir competències que li permetran evitar la ceguesa al gènere en la seua pràctica professional futura. La col·lecció, composta per 11 obres, aplega diferents disciplines i àmbits de coneixement: Ciències de la Computació; Dret i Criminologia; Educació i Pedagogia; Filologia i Lingüística; Filosofia; Física; Història; Història de l'art; Medicina; Psicologia; i Sociologia, Economia i Ciència Política.

En aquests moments s'està treballant en una segona fase de les Guies ja que l'impacte d'aquest projecte ha estat ben notori i en aquests moments encara es fan esforços per augmentar-ne la difusió i la repercussió a nivell de polítiques universitàries a través de contactes i gestions amb la CRUE, l'ANECA i l'Institut de la Mujer, l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior de Catalunya (AQU), la Comissió Dones i Ciència del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) i l'EIGE (European Institute for Gender Equality).

El 27 de juny de 2019, la Dra. Neus Oliveras, professora de Dret Constitucional de la nostra Universitat, va participar en la Jornada de formació **"Igualtat efectiva i coeducació: com combatre la violència masclista de les aules"** organitzada pel Servei d'Informació i Atenció a les Dones del Consell Comarcal de la Conca de Barberà. La sessió va tenir lloc al Centre Recursos Pedagògics de la Conca de Barberà (Montblanc) i tenia com objectiu identificar les diferències, desigualtats i/o discriminacions per raó de gènere i reflexionar sobre com gestionar-les des d'un centre/aula. L'acte va tenir lloc en motiu de la Commemoració del Dia internacional de l'educació no sexista, dia que es celebra cada 21 de juny.

RECERCA

Per donar compliment a la mesura 1.2 del II Pla d'Igualtat de la URV, l'Observatori de la Igualtat revisa periòdicament la situació de desigualtat entre homes i dones per als tres col·lectius que formen la comunitat universitària: estudiantat, personal d'administració i serveis i personal docent i investigador. Aquesta anàlisi permet dissenyar les actuacions més adients per corregir les desigualtats. Durant el Claustre del novembre del 2018 es va presentar l'informe **Dones i Homes a la URV**. Podeu trobar l'informe amb les dades actualitzades:

http://www.urv.cat/media/upload/arxius/igualtat/memories/Informe_dones_homes_URV2018.pdf

Durant aquest curs també s'ha finalitzat l'**Informe sobre biaix de gènere en els processos de reclutament, retenció i promoció a les universitats**, iniciat en 2018 a petició del grup de treball en Polítiques d'Igualtat de la Xarxa Vives. L'informe ha anat a càrrec de les doctores Anna Pérez Quintana (directora de la Unitat d'Igualtat de la UVic-UCC) i Inmaculada Pastor Gosálbez (directora de l'Observatori de la Igualtat de la Universitat Rovira i Virgili - URV) amb l'objectiu de disposar de la informació necessària per diagnosticar correctament les desigualtats entre homes i dones, existents a les universitats de la Xarxa Vives.

El mes de febrer d'aquest 2019 vam publicar **Quaderns de la Igualtat, 9. Revolucions i moviments de dones**. Quaderns de la Igualtat és una iniciativa de l'Observatori de la Igualtat de la Universitat Rovira i Virgili on es plasma el compromís de la Universitat amb els valors de la igualtat i la no-discriminació. Vol ser un espai que serveixi per difondre l'activitat investigadora en matèria de polítiques d'igualtat per raó de gènere i aspira a facilitar a la comunitat acadèmica i científica una nova eina al servei de la transferència de coneixement sobre dones i feminisme. En aquest enllaç trobareu el nou Quadern publicat:

<http://publicacions.urv.cat/lldres-digital/quaderns-de-la-igualtat/36-quaderns-de-la-igualtat/791-revolucions-i-moviments-de-dones>

A iniciativa del Consell Interuniversitari de Catalunya, les universitats catalanes participaran del fons del **Pacto de Estado contra la violència de gènere** de manera que a la URV podrem dur a terme activitats dirigides a prevenir i actuar davant la violència de gènere. Les activitats proposades per dur a terme per part d'un grup de professorat de la URV i en col·laboració amb els centres i departaments, són:

- Formació especialitzada en prevenció, detecció i actuació en matèria de violència de gènere al personal amb càrrec de gestió als centres, departaments i serveis de la URV.
- Disseny d'un curs de formació sobre violència sexual a la universitat que permeti reconèixer, acompanyar i repensar estratègies de resposta coneixent els protocols d'actuacions de les universitats.

- Elaboració d'un manual docent per a la formació i capacitació dels estudiants de la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili per a la interpretació i aplicació dels instruments jurídics d'acord amb el principi d'igualtat i no discriminació així com per a la detecció i intervenció en casos de violència de gènere.
- Elaboració d'un MOOC sobre prevenció i sensibilització en matèria de violència de gènere.
- Detectar les necessitats formatives específiques en matèria de gènere i de violència masclista en les memòries i guies docents de diverses assignatures de les titulacions i oferir formació, al professorat de les titulacions, en l'àmbit de les desigualtats de gènere, la violència masclista i la introducció de la perspectiva de gènere en la docència.

DOCÈNCIA, CONFERÈNCIES I JORNADES

Els dies 21, 22 de novembre es va celebrar la **VI Jornada per commemorar el dia internacional per a l'eliminació de la violència contra les dones**, amb la col·laboració de l'Institut Català de les Dones, l'entitat Dones Juristes i l'Aula de cinema de la URV. El dia 21 de novembre es va fer la presentació i la inauguració de les jornades a càrrec de Laura Román Secretària General i Responsable d'Igualtat de la URV, i la lectura del comunicat "Per unes universitats lliures de violència masclista". Tot seguit va tenir lloc la taula rodona sobre el 10è aniversari de la Llei catalana dels Drets de les Dones a eradicar la violència masclista amb la Sra. Mercè Claramunt de l'Associació Dones Juristes, la Sra. Beatriu Masià de l'Associació Tamaia, i la Sra. Iolanda Tortajada del Departament de Comunicació de la URV; moderada per la Sra. Inma Pastor, directora de l'Observatori de la Igualtat. El dia 22 de novembre al Campus Catalunya es va projectar la pel·lícula "Te doy mis ojos" a càrrec de Aula de cinema de la URV.

Entre els dies 1 i 15 del mes de febrer es va col·laborar amb l'entitat DivulgaTarragona en l'organització de les trobades amb dones científiques de Tarragona amb motiu del **Dia Internacional de la Dona i la Nena a la ciència**, concretament el dia 11 de febrer es va fer l'acte principal a l'Aula Magna, on van participar com a ponents Anna Gutiérrez (ICAC), Sonia Fernandez (IISPV) i Sílvia de Lamo (URV), acte que va moderar el Toni Pérez.

Els dies 29 de gener i el 12 de febrer de 2019 es va dur a terme per vuitena vegada a la URV les Jornades **Girls' Day** a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria i a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Química amb l'objectiu d'apropar les enginyeries a les alumnes de 3r d'ESO, ja que aquests estudis estan fortament masculinitzats. Amb les dues edicions celebrades aquest curs, hi han participat 179 estudiants de 21 centres de secundària de la demarcació de Tarragona. Cal destacar la col·laboració de l'empresa LEAR en l'organització d'un dels tallers oferts a les alumnes. Amb aquesta activitat es dóna compliment a la **mesura 3.4** del II Pla d'Igualtat.

A petició del IPHES, la directora de l'Observatori va impartir la conferència "Polítiques d'igualtat a la ciència: reptes i eines" el dia 7 de febrer a tot el personal del Institut per exposar la situació de les dones a la ciència i la necessitat de les polítiques d'igualtat en les institucions científiques.

En el marc del Dia Internacional de les Dones es va organitzar la **XII Setmana per la Igualtat**, que va tenir lloc entre el 5 i el 14 de març. Aquestes activitats van adreçades tant a la comunitat universitària com al personal extern i dóna compliment a la **Mesura 3.7 del II Pla**. D'entre els actes emmarcats a la

Setmana de la Igualtat, el dia 5 de març es va fer l'acte institucional a la sala de graus del Campus Catalunya on es va convidar a la Dra Joaquina Alvarez-Marrón que va fer una conferència titulada "Científicas y tecnólogas: logros y retos"; al mateix acte es va atorgar la **Distinció M. Antònia Ferrer i Bosch 2019**, donant compliment a la **mesura 1.4 i 1.5** del II Pla d'Igualtat. El guardó es va lliurar a la organització del Girl's Day per la seva tasca.

En representació de l'equip de més de 80 persones que ha fet possible les jornades Girls Day des dels seus inicis, van recollir el guardó les professores Dolors Puigjaner (coordinadora de la iniciativa des de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria) i Cristina Urbina (coordinadora per part de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Química). La rectora de la URV, María José Figueras, va ser l'encarregada d'entregar el premi que respon a la necessitat d'incorporar dones a l'enginyeria i de que aquestes s'empoderin i es creguin que poden arribar on arriba qualsevol noi.

Emmarcat en la mateixa setmana per la igualtat, el dimecres dia 6 de març a la plaça de la Concòrdia del Campus Catalunya va tenir lloc l'acte de presentació de l'Equip femení de Rugby del Club Rugby Tarragona i va comptar amb gran participació. Seguidament es va llegir el manifest de la Comissió Dones i Ciència 8 de març 2019 a càrrec d'unes estudiants de comunicació que també van presentar un treball sobre els reptes i els obstacles de l'esport femení.

El dia 7 de març al Campus Terres de l'Ebre es va fer la conferència titulada "Les violències masclistes: aproximació a les perspectives d'abordatge i pràctica professional" a càrrec de Carme Vidal de l'associació TAMAIA.

El dia 14 de març a la Sala de Graus del Campus Catalunya va tenir lloc la presentació del **Projecto Cuéntalo** a càrrec de la periodista Cristina Fallarás. El projecte neix a partir d'un procés de captura, preservació i elaboració d'una infografia amb els tuits que es van publicar entre el 27 d'abril i el 13 de maig de 2018 amb el hashtag #Cuéntalo. Aquest hashtag #Cuéntalo va sorgir de la protesta i la indignació feminista respecte la sentència del cas de "La Manada". El conjunt de tuits arxivats en forma de dataset va ser capturat i preservat per l'Associació d'Arxivers - Gestors de documents de Catalunya (AAC-GD), i posteriorment va ser processat i infografiat per un equip del Barcelona Supercomputing Center - Centre Nacional de Supercomputació. En total es van recollir més de 2 milions de tuits, 160 mil dels quals contenen missatges únics i hi van participar fins a 790 mil usuaris diferents.

Durant aquest curs 2018-2019, i per primera vegada, la Comissió Dones i Ciència del Consell Interuniversitari de Catalunya ha promogut la creació de la menció **M. Encarna Sanahuja**, dins de les distincions Jaume Vicens Vives. Aquest guardó pretén premiar l'excel·lència en la pràctica docent universitària mitjançant la inclusió de la perspectiva de gènere. Des de l'Observatori de la Igualtat s'ha promogut una convocatòria interna per escollir la candidatura de la URV a la

menció esmentada, amb la finalitat d'identificar i reconèixer l'esforç del professorat de la URV per incorporar la perspectiva de gènere en les matèries o en els plans d'estudis de qualsevol disciplina, preferentment des de l'entrada en vigor de la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. La candidatura URV a rebre la menció Encarna Sanahuja al millor treball per reconèixer la inclusió de la perspectiva de gènere en la pràctica docent universitària d'aquest 2019 ha estat per la dra. Iolanda Tortajada pel seu treball presentat de l'assignatura *Gènere i Comunicació*.

També en l'àmbit de la docència cal destacar l'organització, el dia 12 de juny al Campus Catalunya, el **Taller sobre Violència masclista i mitjans de comunicació** dins dels cursos PROFID i també com oferta formativa per a l'alumnat de doctorat. El tractament informatiu d'aquest problema continua sent inadequat, i en molts casos absolutament insuficient. En aquest taller de 5 hores es vol reflexionar sobre aquesta violència i el tractament mediàtic que se'n fa; també es donaran algunes indicacions sobre com s'hauria d'abordar. El taller serà impartit per Joana Gallego Ayala, Professora titular de la Universitat Autònoma de Barcelona i Isabel Muntané, periodista especialitzada en comunicació i gènere.

FUNCIONAMENT ORGANITZATIU

La URV es troba en plena elaboració i definició dels eixos principals del nou protocol d'assetjament que s'activarà pels estudiants i permetrà plantejar denúncies quan l'assetjament o conductes es reproduïen entre el col·lectiu d'estudiants. Un treball elaborat conjuntament amb estudiants voluntaris i diversos membres de l'equip de direcció de la universitat. Fins ara la universitat disposava d'un protocol d'assetjament entre el personal però no pels alumnes i han estat ells els que han demanat tenir eines per poder donar respostes a possibles casos o conductes de violència masclista. El nou protocol és fruit de la voluntat d'ampliar l'abast de resposta i fer un pas endavant en situacions preventives.

En aquest àmbit cal destacar un curs més la participació de l'Observatori en les trobades que tenen lloc per impulsar, de manera coordinada entre universitats, les polítiques d'igualtat a la ciència. D'una banda, els dies 29 i 30 de novembre de 2018 es va dur a terme la **VI Trobada**

Fòrum Vives d'Igualtat de Gènere de la Xarxa Vives d'Universitats, que va tenir lloc a la Universitat de Vic. El punt de partida va ser la posada en comú dels primers resultats de l'Informe sobre biaix de gènere en els processos de reclutament, retenció i promoció a les universitats, presentat per les coordinadores de l'informe, les doctores Anna Pérez Quintana (directora de la Unitat d'Igualtat de la UVic-UCC) i Inmaculada Pastor Gosálbez (directora de l'Observatori de la Igualtat de la Universitat Rovira i Virgili - URV). Tot seguit, els assistents van reflexionar sobre «Per què és necessari seguir parlant de la igualtat de gènere a la universitat». Durant la reunió es va revisar el desenvolupament del pla de treball 2018, que es tradueix en accions de presentació, difusió i sensibilització en relació a la col·lecció “Guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere”, així com la realització d'un banc de recursos per tractar la perspectiva de gènere.

D'altra banda, els dies 4 i 5 d'abril de 2019 es va celebrar el **XII Encuentro de la Red de Unidades de Igualdad de género para la excelencia universitaria (RUIGEU)**. Aquesta edició va ser organitzada per les universitats valencianes (Universitat Jaume I, Universitat Miguel Hernández, Universitat de València, Universitat Politècnica de València i Universitat d'Alacant) i es va celebrar a la seu de la Universitat d'Alacant. La URV hi va ser representada per la Inma Pastor, directora de l'Observatori de la Igualtat. L'objectiu i interès de la trobada va ser analitzar i compartir estratègies de política universitària en matèria d'igualtat entre homes i dones. Les unitats d'igualtat, i el treball que duen a terme, han impulsat la reducció dels biaixos de gènere que avui persisteixen en l'entorn universitari.

En tercer lloc cal apuntar la participació, de manera continuada al llarg de tot el curs, en les reunions de la Comissió Dones i Ciència del Consell Interuniversitari de Catalunya on s'han anat plantejant diferents iniciatives per impulsar el treball conjunt de les universitats catalanes en matèria d'igualtat. Entre d'altres, cal destacar la iniciativa ja exposada, la menció Encarna Sanahuja a la incorporació de la perspectiva de gènere a la docència.

També en la dimensió organitzativa, cal informar que el mes de maig de 2019 s'ha constituït la **Comissió per a l'elaboració del III Pla d'Igualtat de la URV** i han començat els treballs que han de dur a l'aprovació del nou pla. El tret de sortida el va marcar el dilluns 27 a la Sala de Juntes

del campus Catalunya una conferència de la consultora Paula Mattio, que, sota el títol “Igualtat, objectiu a l’empresa”, va plantejar la importància de treballar la igualtat en una organització, com ara la Universitat. El mateix dia es va constituir formalment la Comissió d’Igualtat, que integren 8 representants del Claustre (4 PDI, 2 PAS i 2 estudiants), 3 representants dels sindicats, 1 representant de la gerència de la Universitat, 3 expertes en igualtat i gènere de la URV, a més de la directora de l’Observatori de la Igualtat, Inma Pastor, i la secretària general, Laura Román. El pla de treball preveu diverses sessions de treball, les primeres de les quals seran formatives. Totes comptaran amb la ponència d’expertes externes sobre els aspectes que es tractaran. En aquestes sessions es treballarà sobre la base de l’informe “Dones i homes a la URV” que es va presentar al Claustre del 20 de novembre de 2018. A la vegada s’està duent a terme **l’avaluació del II Pla d’Igualtat**. S’ha demanat omplir qüestionaris a totes les unitats implicades i també als centres i departaments. Per garantir la participació de la comunitat universitària, tant el PAS com el PDI i l’estudiantat de la URV han pogut respondre les enquestes corresponents. Amb l’avaluació del II Pla es vol mesurar el grau de compliment: si s’han dut a terme les accions aprovades dins del calendari previst, si l’assignació de recursos ha estat adient i si els mètodes utilitzats han estat correctes.